

Добровольська Ю.В., магістрант
(науковий керівник - канд. екон. наук,
доцент Сисоліна Н.П.)
Центральноукраїнський національний
технічний університет
м. Кропивницький

СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогоднішній день оцінка фінансово-економічного стану підприємства є досить актуальною для будь-якого суб'єкта господарської діяльності в Україні. Адже, в умовах ринкових відносин зростає економічна і правова відповідальність підприємств.

Кожне підприємство самостійно відповідає за свою роботу та ухвалює рішення щодо подальшого розвитку. Як наслідок, виживає той, хто найкраще використовує наявні ресурси з метою отримання максимальної суми прибутку за результатами здійснення господарської діяльності. При цьому різко зростає значення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

В зв'язку з цим, на сьогодні виникає питання діагностики економічного та фінансового стану підприємств, оскільки вони здатні досягти стабільності тільки при суворому додержанні принципів комерційного розрахунку, основними серед яких є співставлення витрат і результатів для одержання максимального прибутку за мінімальних витрат.

Для того, щоб гарантувати стійкий стан підприємства, управлінському персоналу необхідно вміти реально оцінювати фінансово-економічний стан свого підприємства та існуючих конкурентів.

Фінансово-економічний стан підприємства, перш за все, оцінюється шляхом аналізу балансу. У балансі підприємства відображається склад ресурсів і джерела формування ресурсів. Впливають на можливість підприємства вести правильну, ефективну господарську діяльність співвідношення певних складових елементів активу і пасиву, а також взаємозв'язок між ними. Оцінка економічного та фінансового стану підприємства передбачає певну послідовність виконання аналітичної роботи [1].

Традиційно виділяють два принципово різних підходи до оцінювання діяльності підприємства. За першого підходу оцінюють діяльність підприємства на основі одного синтетичного показника, максимізація або мінімізація якого забезпечить прийняття оптимального рішення. В якості таких показників використовують: обсяги продажу, прибуток, собівартість продукції та інші. Однак використання цих показників має низку вад, зумовлених впливом на них чинників ринково-кон'юнктурного характеру.

Другий підхід до оцінювання результатів роботи підприємств ґрунтується на системі показників, які всебічно відображають стан і розвиток діяльності суб'єкта господарювання. До таких показників належать: показники майнового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності тощо [3, с. 111].

На рис. 1 наведено основні традиційні та інноваційні методи оцінки фінансово-економічного стану підприємств.

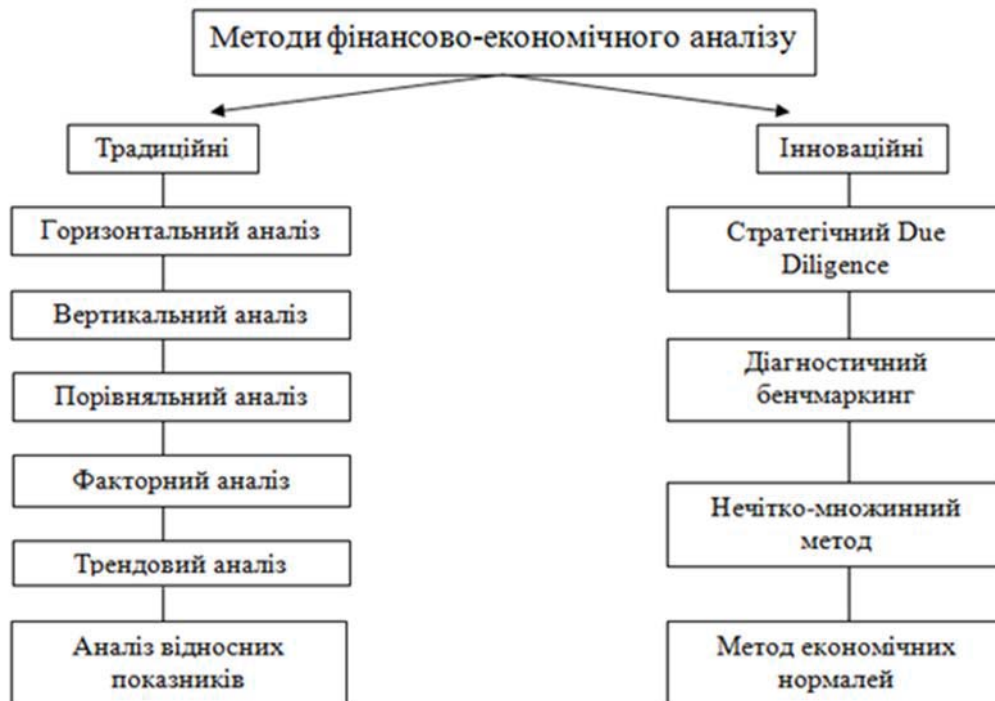

Рис.1. Методи фінансово-економічного аналізу підприємств
Примітка розроблено з врахуванням джерела [2]

Поряд із традиційними методиками, які переважно ґрунтуються на фінансових показниках самого підприємства, з'являються нові ринкові концепції, які оперують сучасними поняттями, прийомами, методами й моделями фінансово-економічного аналізу стану суб'єктів господарювання. До таких методів відносяться: стратегічний дью-ділідженс, діагностичний бенчмаркінг, нечітко-множинний метод та метод економічних нормалей.

Стратегічний Due Diligence (дью ділідженс) – це процедура всебічного аналізу й перевірки правових, податкових, фінансових аспектів діяльності компанії, яка використовується для прийняття рішень щодо здійснення консультування, докорінних перетворень підприємств. Він враховує такі етапи: фінансовий (оцінка вартості підприємства); операційний (організаційна структура, якість менеджменту); комерційний (аналіз ринкових і технологічних факторів діяльності, галузевий аналіз); податковий; правовий (юридичні аспекти); навколишнього середовища (екологічні проблеми); політичний [4].

Діагностичний бенчмаркінг, головним чином, передбачає вивчення схожих і однакових бізнес-процесів на прикладі інших успішних підприємств для проведення їх порівняння зі своєю діяльністю, а також виявлення слабких місць, визначення факторів успіху за параметрами: репутація підприємства, технології виробництва, якість товарів, ціна продукції, нові продукти, канали збуту товарів, віддаленість від джерел сировини.

Нечітко-множинний метод діагностики стану підприємства дає можливість оцінити рівень ризику його банкрутства. Для налаштування моделей нечітких множин та нечіткої логіки експертами використовуються числові та нечислові дані. Висновок щодо діагностики підприємства здійснюється на основі нечітких

понять, які допомагають моделювати виробничі, фінансові, інвестиційні, комерційні аспекти діяльності [5].

Метод економічних нормалей зазвичай практично реалізується завдяки використанню «золотого правила економіки» і «золотого правила бізнесу», а також інших економічних нормалей, які враховують зміни собівартості продукції, темпи зростання продуктивності праці та інше. Логічним є застосування у моделях також не фінансових показників, що відображають соціальні, екологічні результати діяльності та ведуть до певних економічних наслідків [6].

Таким чином фінансово-економічний стан є головним критерієм ділової активності підприємства, що визначає його конкурентоздатність та потенціал в результативній реалізації економічних інтересів учасників господарської діяльності. Кожне підприємство має забезпечувати фінансовий та економічний стан так, щоб воно мало здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Головною умовою для формування фінансово-економічного стану підприємства є його раціональна діяльність, а її оцінка – зіставлення доходів і витрат та одержання максимального прибутку за мінімальних витрат. Проведений нами аналіз показав, що існуючі методи оцінки фінансово-економічного стану удосконалюються та розробляються нові підходи. Отже, кожне підприємство може обирати той прийом аналізу, що найкраще обумовлює його результат та впливає на ефективність дослідження фінансово-економічного стану підприємства.

Література

1. Гринчутський В.І. Економіка підприємства: навч. посібн. для студентів вузів / В.І. Гринчутський, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погріщук – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 303 с.
2. Скібіцька Л.І., Матвеев В.В., Щелкунов В.І., Подреза С.М. Антикризовий менеджмент: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 584 с.
3. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О.Л. Хотомлянський, П.А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1 – С. 111-118
4. Сілічева Н.Є. Сутність Due Diligence (Дью Ділідженс) і можливі перспективи розвитку в Україні / Н.Є. Сілічева // Економічний простір. – 2011. – №45. – С. 288-291.
5. Лук'янова В.В. Діагностика ризику діяльності підприємства: [монографія] / В.В. Лук'янова. – Хмельницький: ПП Ковальський В.В., 2007. – С. 190-202.
6. Булгакова Л.Н. Операційний леверидж. Золоте правило економіки. Теорія і практика / Л.Н. Булгакова // Фінансовий менеджмент. – 2001. – № 4.

Драч О., студент
(науковий керівник - канд. екон. наук,
доцент Глевацька Н.М)
Центральноукраїнський національний
технічний університет
м. Кропивницький

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

На початку 90-х років відбуваються докорінні зміни у системі управління персоналом. Людський ресурс починає розглядатися як основний ресурс